

Filozofická fakulta

Katedra sociologie a andragogiky

Migranti z Řecka v České republice

Migrants from Greece in the Czech Republic

Bakalářská diplomová práce

Klára Kosíková

Vedoucí bakalářské diplomové práce: PhDr. Daniel Topinka, Ph. D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne 27. 3. 2013

Děkuji panu PhDr. Danielovi Topinkovi PhD. za vedení mé práce a mnoho cenných rad, které mi poskytl při zpracování bakalářské práce. Dále děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli rozhovory a informace.

Obsah:

Úvod.....	6
1. Migrace.....	7
1.1. Pojem migrace obecně	7
1.2. Migrace v České republice	8
2. Historický vývoj Řeků v České republice	9
2.1. Historicko – politické pozadí exodu Řeků.....	10
2.1.1. Etnografické rozdělení Řeckých uprchlíků.....	11
2.2. První příchod Řeků do Československa	12
2.2.1. „Děti bouře“	13
2.2.2. Příchod dospělých řeckých emigrantů v letech 1949 a 1950.....	16
2.3. Řekové v České republice v současnosti	18
3. Integrace	20
3.1. Integrace obecně	20
3.2. Hlediska ovlivňující integraci.....	22
3.2.1. Modely integrace.....	22
3.2.2. Integrační politika České republiky	23
4. Integrace Řeckých migrantů do české společnosti v rámci jejích dimenzí.....	25
4.1. Strukturální dimenze.....	25
4.1.1. Právní rámec pobytu Řeků na území ČR	25
4.1.2. Trh práce a ekonomická integrace	26
4.1.3. Životní styl Řecké menšiny v České republice	27
4.2. Kulturní dimenze	30
4.2.1. Rozdělení uprchlíků do generačních skupin:	31
4.3. Interaktivní dimenze	33
4.3.1. Asociace řeckých obcí.....	35

4.4. Identifikační dimenze	36
Závěr	39
Anotace	40
Annotation	41
Literatura.....	42
Internetové zdroje	43

Úvod

V Evropě se za posledních několik let rozrostl počet imigrantů, přicházejících ať už za prací nebo kvůli politickému azylu. Česká republika se tomuto příchodu také nevyhnula, do Česka přichází stále více jedinců z cizích zemí. Přinášejí sebou svoje tradice, svou kulturu a dochází tak k částečnému propojení většinou menšinových skupin s majoritní skupinou.

Tato práce se bude zabývat převážně historickým kontextem příchodu Řeků do Československa a jejich začleněním se do české společnosti. Tedy jak jsou Řekové v České republice integrováni v jednotlivých dimenzích integrace. V úvodu práce se věnuji charakteristice migrace obecně. Popisuji pojem migrace obecně a zaměřuji se na celkovou migraci v rámci České republiky. V druhé části práce se zabývám historickým příchodem Řeků do Československa. Především jednotlivými etapami migrace a jejich příčinami. Ve třetí části jsem se zaměřila na integraci obecně a na její hlediska, která ji ovlivňují. Přiblížím zde modely integrace, kde se pokusím o identifikaci modelu integrace České republiky. A v neposlední řadě zde popisuji integrační politiku České republiky, která je jedním základním kamenem celé integrace v České republice. Poslední část se zabývá Řeky v jednotlivých dimenzích integrace, a to konkrétně strukturální, kulturní, interaktivní a identifikační dimenzí. Kdy strukturální dimenze se zabývá začleněním imigrantů do institucí společnosti, jako je trh práce, a jejich životním stylem. Kulturní dimenze se potom zaměřuje na osvojení si jazyka a kultury hostitelské společnosti imigranty, interaktivní dimenze zkoumá navazování kontaktů s hostitelskou společností a poslední identifikační dimenze se zabývá integrací z hlediska ztotožnění se imigranta s hostitelskou společností.

Cílem této práce je potom zhodnotit průběh procesu integrace Řeků do české společnosti, jak v minulosti, tak v současnosti, na základě převážně literárních zdrojů a rozhovorů. Tato práce je teoretická, doplněná pouze o rozhovory, které nevycházejí z žádného výzkumu, jsou pouze doplněním tématu.

1. Migrace

Na úvod své bakalářské práce bych se ráda zmínila o migraci, jako obecném pojmu, který nás seznámí s jejím primárním dělením a determinantami, které ji ovlivňují. Považuji za důležité se o tomto pojmu zmínit, pro lepší orientaci v tématu.

1.1. Pojem migrace obecně

Slovo migrace pochází z latinského slova „migratio“, což v překladu znamená přestěhování. Podle Jandourka, migraci definujeme „jako pohyb osob, skupin nebo větších celků obyvatel v geografickém a sociálním prostoru, který je spojený s přechodnou nebo trvalou změnou místa pobytu“¹.

Migraci můžeme generalizovat na základě tří kritérií, jimiž jsou lokalizace, příčiny a časovost. Kritérium lokalizace nám migraci rozděluje na mezinárodní, to znamená migraci mezi státy, a vnitřní, neboli migraci v rámci státu. Druhé kritérium se zabývá příčinou migrace, a to dobrovolnou a nedobrovolnou, kdy si pod pojmem dobrovolná migrace většinou představíme pracovní migraci, migraci za studiem nebo migraci z důvodů sjednocení rodiny, zatímco nedobrovolná vzniká nedobrovolným rozhodnutím migrovat, například z důvodů politických, které ve větší míře byly důvodem odchodu řeckého obyvatelstva z jejich země, náboženských, environmentalistických, atd. A na konec kritérium časovosti, které se váže k době, kterou imigrant na území hostitelské země chce strávit, zda se hodlá v hostitelské zemi usadit natrvalo, tedy permanentně nebo dočasně.²

¹ Jandourek, J. 2001, s. 159

² Henig, D. Migrace [online] AntropoWebzin, 2007 [cit. 2012-02-10]. Dostupný z:

<http://antropologie.zcu.cz/migrace>

1.2. Migrace v České republice

Česká republika od svého vzniku prošla zásadním vývojem v oblasti migrace, dříve byla zemí, přes kterou imigranti pouze procházeli do hostitelských zemí, v současné době sama funguje jako hostitelská země. V posledních letech se stala zemí, která je pro cizince migrující do ČR za prací nebo obchodem cílovou zemí pro dlouhodobý či trvalý pobyt. Česká republika podporuje legální migraci různými aktivitami, jako byl například projekt „Výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“ nebo stále probíhající projekt „Zelených karet“.

Migrace sebou přináší jak pozitivní aspekty, tak i negativní. Za pozitiva můžeme brát migraci v České republice jako jeden z nástrojů ekonomického rozvoje země tak, že s příchodem migrantů do země se zlepšuje i aktuální věková struktura, kdy u nás roste počet lidí v postproduktivním věku a příchodem cizinců za prací a studiem se tento růst snižuje. Na druhou stranu, podle občanů České republiky, jim cizinci berou zaměstnání, „*V České republice je spousta lidí, kteří nemají práci, a my mezi tím zaměstnáváme cizince, jež si toho pořádně ani neváží a berou nám pracovní místa*“³, s tímto názorem se ve svém životě setkávám poměrně často.

Podle posledních dostupných statistických údajů se v České republice nachází okolo 436 tisíc osob s cizí národní příslušností, z toho jich má 196 tisíc trvalý pobyt. Od roku 1993 počet cizinců v České republice stoupl šestinásobně.⁴ Ačkoliv Řecká populace, kterou se budu zabývat v této práci, nezastupuje nijak velkou populaci cizinců v České republice, o to zajímavější je jejich příchod do naší země a integrace u nás. Z nejnovější statistiky, kterou jsem vyhledala, v České republice žije okolo 3500 Řeků.⁵ Z toho se jich nejvíce soustřeďuje na severní Moravě, v Šumperku, Karvině, Ostravě, dále v Brně a hlavně v Praze.

³ Respondent Michal Slaný

⁴ Cizinci v ČR 2012

⁵ <http://www.ropraha.eu/> - [cit. 24. 2. 2013]

Považuji za důležité zmínit se o této kapitole a to proto, abychom si uvědomili, jak můžou odlišné druhy migrace ovlivnit příchod imigrantů do země a to především s ohledem na jejich začlenění do společnosti a následný život v zemi.

2. Historický vývoj Řeků v České republice

Z kulturního kontextu je národnostní nebo etnickou menšinou každé seskupení lidí, lišící se od většinové populace významnými etnickými znaky, především tradicemi, jazykem, kulturou či mentalitou. Související charakteristikou těchto osob je ovšem národní či etnické vědomí a vzájemné kolektivní uvědomování si této skupiny. V kulturním kontextu tedy menšina staví svou identitu na základě etnické, jazykové, kulturní a religiózní. Mirjam Moravcová formuluje tři způsoby konstituce národnostních a etnických menšin v evropském prostoru: a to buď v průběhu historického vývoje, kdy si menšiny uchovaly svou kulturní a etnickou identitu; dále jde o komunity, které se staly menšinami důsledkem nového vymezení státních hranic na území státu (například Maďaři na Slovensku) a v nespolední řadě jsou to etnické skupiny, jež se do hostitelských zemí dostaly během spontánního či řízeného přistěhovalectví (právě do této skupiny řadíme i Řeckou menšinu v České republice)⁶.

V této kapitole si povíme o tom, jak se Řekové do naší republiky dostali a to především v polovině minulého století. Ač můžeme nalézt pobyt Řeků na území České republiky již v 18. století, kdy přichází do českých zemí řečtí obchodníci, kteří zde prodávají balkánské sladkosti. „*Tak v roce 1886 se v České Lípě usazuje Georg Kocar z Ochridu, aby zde zavedl obchod s kandovaným ovocem, tureckým medem a limonádou.*“⁷, pro naše účely je však klíčový exodus řeckého obyvatelstva především ze severu od roku 1948.

⁶ Moravcová, Mirjam. O postavení národnostních menšin. [online] nedatováno. [cit. 6. 3. 2013]. Dostupný z <http://fhs.cuni.cz/FHS-592.html?query=moravcov%E1+mirjam>.

⁷ Botu, Antula. 2005. Str. 3

2.1. Historicko – politické pozadí exodu Řeků z Řecka

Před rokem 1948 se na území Česka řecká populace téměř nevyskytovala. Řecká migrace odstartovala až v období, kdy v Řecku v letech 1946 až 1949 zuřila občanská válka, spíše „třetí kolo“ politicko-ideologického konfliktu, v němž se jednalo převážně o budoucím osudu země, mezi demokratickými stoupenci a stoupenci monarchie. Tato migrace *„Není pozoruhodná svým podílem na celkovém počtu řeckého obyvatelstva žijícího mimo území Řecka. Ten je odhadován na více než 4 miliony osob, z nichž větší část bydlí v USA, Kanadě, Austrálii, zemích bývalého SSSR, Německu a Jižní Africe. Významná je podílem na historickém, vnitropolitickém a ekonomickém dění v českých zemích.“*⁸ Stáli proti sobě konzervativní řečtí obyvatelé a ozbrojené síly řecké vlády, které byli podporované USA a Velkou Británií, a řečtí komunisté s klíčovými členy protinacistické organizace (ELAS⁹), která byla řízena komunistickou stranou Řecka (KKE). K jejich prvnímu střetu došlo již na podzim 1943 a to ještě před vypuzením fašistických okupačních vojsk ze země. Tento střet trval až do února 1944. „Druhé kolo“ bojů začalo těsně po osvobození Řecka od fašistů na konci roku 1944 a končilo v lednu 1945. Tyto střety byly nazvány „Prosincové události“ a byly snahou o ovládnutí hlavního města Athén, jak jednou, tak druhou stranou. V únoru 1945 byla uzavřena mírová smlouva, která rozpustila ELAS a byla proti ní zahájena odvěta vůči všem jejím příslušníkům a příslušníkům Řecké komunistické strany. Nyní se dostáváme ke „třetímu kolu“, které je pro tuto práci stěžejní. Třetí kolo neboli občanská válka, začalo na jaře 1946, kdy se z bývalých členů ELAS vytvořila Demokratická strana Řecka (DSE), která zahájila válku proti stávajícímu krajně pravicovému vládnímu režimu. V roce 1947 byla ještě vytvořena prozatímní „demokratická“ vláda (PDKE). Řecké území, bylo rozděleno na dvě části, jedna část země, hlavně Atika a Peloponés, byla pod kontrolou pravicové vlády a druhá část, oblast severního Řecka, byla kontrolována prozatímní komunistickou vládou Řecka (PDKE). Pravicová vláda měla ve všem navrch, měla početní i technickou převahu, lepší strategické opatření. Přesunovala obyvatele z hor, které ještě PDKE neobsadila do měst a izolovala tak horské oblasti. To vedlo k velkým problémům pro PDKE,

⁸ Botu, Antula. 2005. Str. 3

⁹ Řecké lidové osvobozené vojsko

zejména proto, že nemohli doplňovat své početní stavy a horské oblasti, které byly zpustošené po 2. světové válce zůstaly bez dostatečného množství zdrojů potravy. Občanská válka v Řecku skončila absolutní porážkou DSE a PDKE na konci srpna 1949.¹⁰ Během bojů zahynulo 75 000 obyvatel, dalších 40 000 lidí bylo uvězněno a přibližně 80 000 muselo opustit Řecko.¹¹

2.1.1. Etnografické rozdělení Řeckých uprchlíků

Uprchlíci, které Československo a další státy východního bloku přijaly, přicházeli především z míst zasažených občanskou válkou. Byla to především provincie Makedonie, oblasti Epeiros, Thessálie a také Thrákie. Uprchlíci byli rozděleni do několika etnografických skupin:

1. Lazi (Kavzazi) – tito uprchlíci pocházeli především ze široké oblasti tureckého Karsu, východní Anatólie a Gruzie
2. Pondi (Ponhi) – od 8. století př. n. l. byla jejich domovem města na pobřeží Černého moře
3. Konstantinopolité – Řekové, kteří osídlili nejbližší okolí Istanbulu
4. Turkofoni (Karamanides) – Řekové z Turecka
5. Maloasijské Řekové – nejpočetnější skupina migrantů, pocházející se Syrmu (Izmir) a oblasti Malé Asie.¹²

Kromě výše zmíněných skupin musíme zmínit skupiny Řeků, kteří se v dané oblasti narodili, v průběhu války, jako například Thessalové, Epeirové, Thrákioti a Makedonci¹³. Dalšími národnostními skupinami byli Aromuni a Albánci. Aromuni neboli Vlaši, nebyli a nejsou v Řecku početnou skupinou. Jsou bilingvní – mluví aromunsky (románským jazykem blízkým rumunštině) a variantou řečtiny (slovo „kucos“ znamená řecky „kulhavý“ nebo „vadný, kusý, neúplný“ a je obsaženo v označení „Kucovlaši“, které dali Aromunům jejich řečtí sousedé pro to, jak

¹⁰ Hradečný, Pavel. 2000. S. 11-23.

¹¹ Hroch a kolektiv: *Politické dějiny světa v datech*, s. 1192 – 1193.

¹² Otčenášek, J. 1998. S. 149.

¹³ Makedonci tvořili významnou část uprchlíků.

Aromuni vyslovují, když mluví řecky).¹⁴ Místem jejich soustředění v České republice se stal Dvůr Králové nad Labem. Nejednalo se o rozsáhlou skupinu, pouze o desítky jedinců. Další uprchlíci aromunského původu odešli s největší pravděpodobností do Rumunska.¹⁵

Albánská menšina žije převážně v řeckém Epeiru a v řecké Makedonii, tedy na území, kde občanská válka probíhala nejintenzivněji. Řečtí Albánci se dále člení podle víry na muslimské Albánce a křesťanské Albánce – Arvanity (Řekoalbánci).¹⁶ Podle výzkumu J. Otčenáška bylo mezi migranty v Československu i několik řeckých Albánců.

Když se podíváme na výše uvedené skutečnosti, dospějeme k závěru, že etnografická skladba utečenců, kterým Československo poskytlo azyl, byla velice pestrá. V té době bohužel nikdo neprovedl žádný výzkum, který by nám přesněji popsal tehdejší etnografickou skladbu uprchlíků, kteří do Československa přišli. Jak píše J. Otčenášek, který čerpal ze statistické ročenky Československa, první výzkum zabývající se touto problematikou vznikl až po 47 letech od příchodu emigrantů. S jistotou můžeme pouze potvrdit, že při sčítání lidu v roce 1991 byl uveden počet řecké národnostní menšiny u nás 3379 osob.¹⁷

2.2. První příchod Řeků do Československa

Během občanské války a hlavně po jejím skončení prožívalo Řecko několik vln odchodu obyvatelstva. Řekové, kteří přišli do tehdejšího Československa, byli většinou válečnými či politickými uprchlíky, byli pronásledováni a to včetně jejich rodin. Většinou neodcházeli pouze jedinci, ale celé vesnice, které se během bojů vydali na pout' za hranice. „Před hladem zachránila uprchlíky stáda koz a ovcí, která přihnala sebou z domova, před chladem domácí vlněné příkrývky. Někdo měl i krávu. Pod dojmem propagandy, že jejich vesnice jsou osvobozeny a partyzáni jsou

¹⁴ Sloboda, M. 2001, s. 118.

¹⁵ Otčenášek, J. 1998, s. 149

¹⁶ Otčenášek, J. 1998, s. 149

¹⁷ Otčenášek, J. 1998, s. 149 - 150

až u Athén, rozhodli se někteří pro návrat. Na hranicích je chytli Albánci a poslali zpět.“¹⁸ Jak budu psát dále, nejprve do Československa přišli děti a v následujících letech dospěli. O tom, jak příchod řeckých uprchlíků probíhal, budu psát v následujících podkapitolách.

2.2.1. „Děti bouře“. Příchod řeckých dětí do Československa v letech 1948 a 1949

Přesun řeckých dětí do zemí východního bloku začal v březnu 1948, přesun byl iniciován Prozatímní „demokratickou“ vládou, která se domluvila s vládami spřátelených demokratických republik. V lednu 1948 začala evakuace dětí, které byly převáděny do zemí Jugoslávie a Albánie, a jejich průběh zajišťovaly složky povstalecké lidové samosprávy. Hlavním sídlem tzv. Výboru pro pomoc dětem (EVOP) byla Budapešť, tento výbor zajišťoval rozmisťování dětí do zemí východního bloku.

První řecké děti přijely do Československa 27. dubna 1948, v transportu se nacházelo 749 dětí. Děti neprijely samy, ale jako doprovod s nimi přijelo 33 matek a učitelek.¹⁹ První zastávkou těchto dětí byly shromažďovací střediska, na Moravě to byl Mikulov a Maloměřice, v Čechách potom Všebořice. První transport byl dopraven do střediska v Mikulově, kde jim byla poskytnuta nejen zdravotní péče. Počátkem května dorazil do Československa druhý transport, který byl ihned přesunut do Všebořic. 22. května přijel ještě třetí transport, ze kterého byly děti po dobu nezbytné péče umístěny v Maloměřicích.²⁰ Do konce léta přijelo do země ještě pět transportů, celkový počet dětí tak stoupl asi na 3900.²¹

¹⁸ Botu, Antula. 2005, s. 29

¹⁹ Papadopoulos, Lysimachos Ch. *Děti bouře*. Praha: Nemesis, 1998.

²⁰ Botu, Antula. 2005, s. 33

²¹ Hradečný, Pavel. 2000, , s. 26.

Děti, které přijely, většinou neměly oblečení, obuv, byly ve špatném zdravotním stavu a trpěly nespočtem nemocí. Proto jim bylo zapotřebí zajistit ošacení, ubytování, zdravotní péči, stravu, atd. Těchto úkolů se prvotně zhostil speciální tým lékařů, zdravotníků a dobrovolníků, kteří byli připraveni se o tyto děti postarat. Jejich velkou podporou byl hlavně Československý červený kříž, Česko-řecké společnosti a veřejné korporace. Po konci občanské války v Řecku do Československa přijelo společně s dospělými politickými uprchlíky ještě dalších 1321 dětí.²² Celkem přijelo na území Československa 5185 dětí.

Po zdravotních prohlídkách a evidenci dětí ve shromažďovacích střediscích byly děti rozmístněny do dětských domovů, které byly zřízeny především v pohraničí, v domech opuštěných po odsunu Němců. Kromě těchto domů byla využita také některé rekreační zařízení, zámky a klášterní objekty. Zpočátku dětem sloužilo okolo čtyřiceti dětských domovů, později však, v souvislosti soustředit děti do celků podle věkové struktury a s přechodem dětí do škol, začal počet domovů klesat. V prosinci roku 1950 bylo domovů už jen dvacet a o dva roky později v roce 1952 jen čtrnáct. Poslední dětský domov v Sobotíně byl zrušen 30. Června 1962.²³

Pobyt řeckých dětí v Československu byl považován za dočasný a přechodný a to jak ze strany Řecka, tak ze strany československé komunistické strany. Očekávalo se od nich, jakési ideologické vzdělání, které by po vítězství řecké komunistické strany, vytvářelo elitu v budoucím „socialistické“ Řecku.

Důležitou roli při příjezdu dětí sehrávalo několik organizací. Převzetí dětských uprchlíků měl na starosti Československý červený kříž, ovšem hlavním ručitelem péče o děti byla v začátcích Československá-řecká společnost. Organizace spolupracovala společně s ministerstvy práce a sociální péče, zdravotnictví, školství a dalšími státními útvary. 1. září 1949 všechny záležitosti, týkající se řeckých uprchlíků přešly na zvláštní oddělení ministerstva práce a sociálních věcí, které se nazývalo „úsek Řecká akce“. Toto oddělení potom vydalo příkaz, aby dozor nad

²² Hradečný, Pavel. 2000, s. 26

²³ Botu, Antula. 2005, s. 38 – 43.

provozem dětských domovů pro řecké děti vykonávaly krajské národní výbory. Československý červený kříž přebíral řízení řecké migrace 1. ledna 1952.²⁴

Vzdělávání řeckých dětí nebylo jednoduchou záležitostí, v Československu v roce 1948 nebyli k dispozici žádní kvalifikovaní pedagogové, kteří by mohli děti vyučovat v jejich rodném jazyce. Tento problém se vyřešil až s příchodem dospělých řeckých migrantů do země. Zpočátku byly děti vzdělávány přímo v dětských domovech. Situace se změnila poté, co vedení nad vzděláváním řeckých dětí převzalo od odpovědných orgánů ÚV KSČ v roce 1951 ministerstvo školství a bylo rozhodnuto, že od školního roku 1951/1952 budou řecké děti navštěvovat české školy a budou vyučovány podle speciálních osnov. To souviselo i se zachováním a výukovou novořeckého jazyka. Děti měly absolvovat nejméně 4 hodiny týdně výuky v řečtině. Výuka probíhala podle knih a učebnic, které byly tištěny v řečtině a makedonštině ve státním nakladatelství ve Varšavě.²⁵ Mimo znalost mateřského jazyka byla povinností řeckých dětí také výuka vedená k věrnosti komunistickému režimu, poslušnosti a vděčnosti. Po ukončení základní školy, mohly děti nastupovat do učňovských oborů nebo se vzdělávat na středních a vysokých školách.

Jelikož organizace umísťování dětí do zemí východního bloku nebyla nijak dobrá, mohlo dojít k tomu, že sourozenci byli transportováni do různých domovů, mnohdy i do různých zemí. Pokud jejich rodiče po skončení války emigrovali do jiné země než do země východního bloku, odmítalo jim vedení KSČ děti vydat. Na počátku padesátých let byl zahájen tzv. „proces slučování rodin“, ovšem pouze na úrovni zemí východního bloku. Problém byl i s vydáním dětí zpátky do Řecka, první se zpátky do země dostaly až v roce 1954.

Odsun dětí z Řecka se stal mezinárodním tématem. Řecká královská vláda se obrátila na OSN se stížností, ve které obviňovala komunistickou stranu a země východního bloku z pedomazomy²⁶ a vedení k věrnosti komunistickému režimu, a trvala na vrácení dětí do země. Země východního bloku se bránily, a odůvodňovaly své činy tím, že chtěly zachránit děti z centra občanské války. Nicméně tento

²⁴ Botu, Antula. 2005, s. 38 - 45

²⁵ Otčenášek, J. 1998, s. 150.

²⁶ Tzv. „odvádění dětí“

problém nebyl nijak vyřešen a v roce 1952 bylo oficiálně zrušeno projednávání otázky řeckých dětí na mezinárodní úrovni.

2.2.2. Příchod dospělých řeckých emigrantů v letech 1949 a 1950

Když na začátku léta roku 1949 bylo očividně jasné, že komunistické povstání na severu Řecka bude potlačeno, začala Komunistická strana Řecka jednat se zeměmi východního bloku o politickém azylu pro své členy, příznivce a pro bojovníky Demokratické armády Řecka, včetně jejich rodin. 28. 7. 1949 bylo rozhodnuto o jejich příjezdu z Jugoslávie a Albánie, vedením této akce bylo pověřeno ministerstvo práce a sociální péče. Uprchlíci z Albánie měli být dopraveni polskými loděmi do Polska a následně vlakem do Československa, po příjezdu byli umístěni do karantény v shromažďovacích střediscích, především v Mikulově a Svatobořicích. Po skončení karantény byli zařazováni do pracovního procesu.²⁷ Dále bylo potřeba vyřešit otázku vhodného umístění řeckých migrantů. Komunistická strana Řecka požadovala, aby Řekové byli umístěni hromadně a to do zemědělsko-pastvinářských krajů, co nejvíce podobných těm, ve kterých Řekové žili doted. Za nejvhodnější byly zvoleny okresy Krnov, Jeseník a Žamberk. O zařazení řeckých migrantů do pracovního procesu se měly starat Československé státní statky. Později ÚV KSČ rozhodla, že o všechny řecké uprchlíky se bude starat Ministerstvo práce a sociální péče.

Útočiště v Československu mělo nalézt zhruba osm tisíc řeckých migrantů a to nejen přicházejících přímo z Řecka, ale i z Jugoslávie, Albánie a Bulharska.

31. srpna 1949 přijel do Československa první transport politických emigrantů z jugoslávského města Buljkesu. Transportem přijelo 1121 osob, které byli umístěni ve shromažďovacím táboře v Lešanech u Benešova²⁸, kam byla přivezena

²⁷ Botu, Antula. 2005, s. 284

²⁸ Dr. Hradečný má jako pramen u tohoto data a počtu osob uveden Státní ústřední archiv, fond 100/1, sv. 59, a.j. 546, 1, 1.1 což je důvod, proč se i já přikláním k těmto údajům, stejně jako v případě všech

i část osob z druhého transportu, který přivezl 2372 řeckých emigrantů. Druhá část tohoto transportu byla umístněna v karanténním táboře v Mikulově. Poslední, nejmenší transport z Jugoslávie přijel 10. září 1949 a přivezl pouze 599 osob. Tyto osoby byli umístněni do karanténního střediska ve Svatobořicích.

Další transporty, přesněji dva, přijely z Albánie, první dorazil 14. prosince 1949 do tábora v Lešanech. Dovezeno bylo 1839 lidí, kteří po porážce komunistické armády prchli do Albánie. Druhým transportem přicestovalo 1620 uprchlíků, kteří byli umístněni do karanténního tábora v Mikulově. Celkem tedy do Československa v rámci „akce dospělých“ přicestovalo v roce 1949 7693 osob. Pokud k tomuto číslu přičteme počet emigrovaných dětí během let 1948 a 1949, tedy 3875 dětí, dospějeme k číslu 11 550 řeckých a slavomakedonských²⁹ uprchlíků. Dále už se počet migrantů moc neměnil, přijížděly pouze menší skupiny uprchlíků. K 15. prosinci 1950 v Česku pobývalo celkem asi 12 100 migrantů z Řecka.

Jak již jsem zmínila výše, po příjezdu byli migranti v Československu rozděleni do karanténních táborů, kde jim bylo uděleno ubytování, potrava, lékařské prohlídky, oděv a další vybavení. Lékařskou a sociální péči zajišťovalo Ministerstvo zdravotnictví spolu s červeným křížem Československa. O evidenci uprchlíků se starali zaměstnanci Státní bezpečnosti, ti migranty kádrově prověřili a přidělovali jim průkazy totožnosti s fotografií, které zároveň sloužily jako povolenky k pobytu. V každém z táborů byla zřízena „řecká samospráva“, která se skládala z řad funkcionářů Řecké komunistické strany. Tato samospráva se „ujala řízení pomocných prací v táboře, rozmisťovala schopné a spolehlivé soudruhy po jednotlivých blocích, stanovila politické vedoucí a své bezpečnostní služby“ a podílela se na izolaci a kontrole „politicky závadných živlů“³⁰. Uprchlíci byli roztríděni, staří lidé neschopní práce byli umístněni do společného útulku, který byl nejprve zřízen ve Svatobořicích, následně byl přestěhován do Mikulova a nakonec začal fungovat v Těchotíně v Čechách. Válečné invalidy poslali do Piešťan na

ostatních transportů.

²⁹ Slavomakedonci jsou slovanští obyvatelé severního Řecka, kteří tvořili významnou část migrantů.

Oficiálně byli Řeky, ale hlásili se spíše k makedonské příslušnosti.

Otčenášek, Jaroslav. 1998, s. 149.

³⁰ Hradečný, Pavel. 2000, s. 44.

Slovensku, kde probíhala jejich léčba. Práce schopnou skupinu migrantů, která byla nejpočetnější (zhruba 57%), rozmístili rovnoměrně do tří zvolených okresů, Jeseníku, Krnova a Žamberku. V těchto okresech byly vybrány vesnice, většinou to byly vsi opuštěné odsunem Němců, které mohli uprchlíci osídlit. Do vesnic byly rozmisťovány celé rodiny a příbuzní, dále obyvatelé ze stejných nebo aspoň blízkých vesnic, ve kterých bydleli v Řecku. Na druhou stranu se komunistická strana snažila neosidlovat vesnice lidmi z jednoho transportu, a to proto, že se báli lidí, kteří by proti nim mohli protestovat.

Osídlování bylo zahájeno 17. října 1949, kdy byli všichni Řekové z Lešan hromadně převezeni do vybraných okresů a obcí. 3. listopadu převezli všechny uprchlíky z Mikulova a 4. listopadu ze Svatobořic.

2.3. Řekové v České republice v současnosti

Podle posledních dostupných informací je na území České republiky usídleno okolo tři a půl tisíce řeckých občanů. Většina těchto osob jsou migranti, kteří k nám přišli po skončení občanské války, a jejich rodinní příslušníci. Nově k nám přichází Řekové za prací. Aktuální situace v Řecku, které je zmítáno krizí, přispěla k tomu, že ze země odchází stále více lidí. Většinou jsou to mladí lidé, kteří si v Řecku nemohou najít práci, dokladem toho je aktuální procento nezaměstnanosti, které v Řecku stoupl na 27%, nejčastěji práci nemohou najít lidé do 24 let, kde se nezaměstnanost vyhoupla na číslo 57%.³¹ Tito lidé jsou oslovováni mezinárodními společnostmi, které působí v České republice. Řekové jsou za tyto nabídky rádi, a to proto, že tyto společnosti po nich nepožadují znalost češtiny, stačí, když se ji naučí po příchodu do České republiky. „*Do České republiky jsem přišla za prací. V Řecku už jsem dlouho nemohla najít práci a dostávala jsem se do čím dál horší situace, nakonec jsem oslovila řeckou obec v Brně, která mi pomohla najít si práci u Vás. Proč jsem se rozhodla zrovna pro Českou republiku? Volba byla jasná, znala jsem*

³¹ <http://byznys.ihned.cz/c1-59097240-recka-nezamestnanost-vystoupala-k-27-vice-nez-polovina-mladych-reku-je-bez-prace> [cit. 5. 3. 2013]

poměrně dost lidí, kteří sem přišli a usadili se tady a jsou zde spokojení, takže jsem ani chvíli neváhala.“³²

Většinou k nám přichází lidé velmi mladí nebo lidé ve středním věku. Pokud se jedná o skupinu Řeků ve středním věku s jejich příchodem je spojen i příchod jejich rodin, jejich děti zde nastupují do našich škol a učí se česky. Většinou umějí česky dříve než jejich rodiče. *„Krise v Řecku mě donutila z rodné země odejít, přišel jsem o práci a zároveň jsem musel živit rodinu. Mám dceru, které je deset let, a nejvíce jsem se bál, jak tento přechod bude brát ona. Česky jsme zprvu neuměli nikdo v rodině, ovšem když se přestěhujete na místo, kde se nemluví jinak než Česky, rychle si řeč začnete osvojovat. Já se s češtinou setkával dennodenně v práci, takže mi trvalo poměrně krátkou dobu, než jsem česky začal mluvit. Co mě, ale překvapilo nejvíce, tak to jak se rychle naučila česky mluvit moje dcera.*“³³

³² Respondentka Anthula Chinoporou

³³ Respondent Kostas Čolas

3. Integrace

V této kapitole se chci na úvod věnovat integraci, jako obecnému pojmu a jejím stanoviskům, které proces integrace ovlivňují.

3.1. Integrace obecně

Pojem integrace můžeme obecně chápat jako sjednocení nebo začlenění. Z pohledu integrace cizinců chápeme tento pojem jako „jejich včleňování do existujícího společenského celku, který má již vytvořenou určitou strukturu, hodnoty a normy“³⁴. Pojem integrace nám neříká, jak má včleňování vypadat nebo co má například integrovaná osoba udělat, ale klade důraz na to, aby cizinec byl schopen s danou společností nějakým způsobem soužit.

Podobně i Martikainen, v rámci sociální integrace přistěhovalců, integraci vysvětluje „jako procesy, jimiž jsou jednotlivci a skupiny přistěhovalců včleňovány do různých sociálních arén a segmentů nové majoritní společnosti. Integrace je v tomto pojetí považována za obousměrný proces, v němž přistěhovalci i majoritní společnost nabývají nových rysů v důsledku vzájemné interakce“³⁵. Co přesněji sociální integrace pro imigranty a co pro hostitelskou zemi znamená, nám rozvíjí Pořízková a Rákoczyová, které říkají, že „pro imigranty nabývá integrace významu jako je učení se nové kultuře, nabývání práv a povinností, získávání přístupu k pozicím a sociálnímu statusu, budování osobních vztahů se členy hostitelské společnosti a vytváření pocitu přináležitosti a identifikace se společností. Pro

³⁴ http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf, str. 3 [cit. 24. 2. 2013]

³⁵ Martikainen in POŘÍZKOVÁ, RÁKOCZYOVÁ. Sociální integrace přistěhovalců – teoretická

východiska výzkumu. In RÁKOCZYOVÁ, TRBOLA. *Sociální integrace přistěhovalců v České*

republice. Praha: Slon, 2009, s. 24

hostitelskou společnost integrace znamená otevření institucí a garanci rovných příležitostí pro přistěhovalce³⁶.

Každá hostitelská společnost používá svoji vlastní strategii integrace, která se následně projevuje v přístupu k imigrantům. Tento přístup vychází ze dvou skutečností, a to z historie hostitelské země a normativních předpokladů o jejím sociálním řádu. Sociální řád je ovlivněn především tradicemi, národní sebedefinicí, migrační zkušeností státu, politickým směřováním, členstvím v národních celcích a směřováním vnitřních reforem. Každá strategie potom znamená různé politiky a nástroje integrace, a různé přístupy k imigrantům.³⁷

Integrace je multidimenzionální, což znamená, že probíhá v různých dimenzích života hostitelské společnosti. Tyto dimenze obsahují podmínky, které musí být pro správnou integraci alespoň z části splněny³⁸. V dnešní době existuje několik typologií dimenzí integrace, v této práci uvedu pouze jednu, na jejímž základě budu zkoumat integraci řeckých imigrantů. Je to typologie od Bosswicka a Heckmanna, která se skládá ze čtyř dimenzí, kterými jsou strukturální, kulturní, interaktivní a identifikační.³⁹

V rámci těchto dimenzí se prolínají dimenze časová a prostorová, kdy časová dimenze zachycuje průběh integrace imigrantů v čase. Nejvíce ji vystihuje křivka ve tvaru písmene J, kdy v počáteční fázi je imigrant v euforii z nového prostředí, po kratší době tato euforie opadá a až po nějakých letech dochází k jejímu opětovnému nárůstu, spojenému se spokojeností v novém prostředí. Což je spojeno s jejich adaptací v lepším případě integrací do nové společnosti.⁴⁰ Co se týče prostorové

³⁶ Pořízková, Rákoczyová. Sociální integrace přistěhovalců – teoretická východiska výzkumu. In Rákoczyová, Trbola. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Slon, 2009, s. 25

³⁷ Tollarová, B. *Integrace cizinců v Česku: pluralita, nebo asimilace?* [online] *Biograf* [cit. 6. 3. 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=v3902>

³⁸ Baubock in Tollarová, B. *Integrace cizinců v Česku: pluralita, nebo asimilace?* [online] *Biograf* [cit. 6. 3. 2013]. Dostupný z WWW: <http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=v3902>

³⁹ Boswick, Heckmann [online] [cit. 6. 3. 2013]. Dostupné z <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2006/22/en/1/ef0622en.pdf>.

⁴⁰ Drbohlav, D. 2001. S. 26

dimenze, pozorujeme u ní v počáteční fázi koncentraci imigrantů do etnických enkláv ve velkých městech. Je to ze dvou důvodů, zaprvé rasismu čelí lépe hromadně než individuálně a zadruhé usnadňuje adaptaci na nové prostředí po všech společenských stránkách.⁴¹ Teprve v okamžiku, kdy dojde k osvojení si jazyka majority a zisku dobrého zaměstnání, opouštějí etnickou enklávu a nastává proces integrace do majoritní společnosti⁴².

3.2. Hlediska ovlivňující integraci

V následujících kapitolách chci přiblížit některé hlediska, které mohou integraci imigrantů ovlivňovat, konkrétně mám na mysli modely integrace, integrační politiku a vztahy českých občanů vůči imigrantům.

3.2.1. Modely integrace

S narůstajícím počtem migrací jsou země nuceny reagovat na změny etnického složení obyvatelstva danými vládními modely integrace. Dané cílové země mají v rámci integrační a menšinové politiky shodný cíl, kterým je zabránění etnickým konfliktům a destabilizaci země, tyto cíle se mohou lišit v přístupech jednotlivých zemí k etnickým menšinám a jejich vztahu s majoritní společností. Modely integrace každé země jsou rozmanité, je to dáno historickou zkušeností migrace, rozdílným přístupem k původním obyvatelům a odlišný postoj k pojmům národnost, občanství, národ a stát. Tyto rozdílné imigrační a menšinové politiky variují mezi třemi ideálními modely.⁴³ Těmito modely jsou model asimilační, multikulturalismus a permanentní diferencované inkorporace.

Asimilační model předpokládá absolutní začlenění etnické menšiny do majoritní společnosti státu. Od menšiny se očekává oproštění se od jazykových, sociálních a

⁴¹ Tamtéž, s. 26

⁴² Tamtéž, s. 26

⁴³ Barša 2003, s. 218-220

kulturních odlišností a přizpůsobení se atributům většiny. Na oplátku nabízí stát legální a snadnou možnost splnění podmínek k udělení státního občanství.

Druhý model představuje diferencovanou inkorporaci a je založen na dočasném pobytu etnické menšiny v hostitelské společnosti. Předpokládá menší míru konfliktu minimalizací styku s menšinami, její extrémní podobou může být dokonce vyhnání či vypuzení etnické menšiny ze země. Hlavním cílem modelu je pouze dočasné přizpůsobení se majoritní společnosti.⁴⁴

Třetí a zároveň poslední přístup k integraci uznává kulturní a sociální odlišnosti etnických menšin. U tohoto modelu se předpokládá, že účast na společenském dění je základem chybějícího etnického konfliktu. Je uznávána rovnost a legitimita etnických skupin. Na druhou stranu se však očekává jakási míra osvojení si kultury majoritní společnosti. Stát zde na rozdíl od předešlých modelů aktivně vstupuje do integračních procesů.

Všechny tři zmíněné modely jsou však extrémní verze pojetí integrace, proto se většinou setkáváme s průnikem těchto modelů, kdy jsou v přístupu státu k imigrantům zastoupeny všechny tři modely zároveň, ovšem každý v jiné míře.

3.2.2. Integrační politika České republiky

Pokud bychom chtěli výše zmíněné modely aplikovat na Českou republiku, potom se v současnosti integrační politika ČR nejvíce podobá asimilačnímu modelu s prvky multikulturalismu.

Počátek integrační politiky České republiky je datován na počátek 90. let, kdy vyvrcholila uprchlická problematika. V roce 1999 vznikl první oficiální dokument, jež se věnoval integraci cizinců a nesl název „Zásady koncepce integrace cizinců na území České republiky“. Jeho cílem bylo dosáhnout utváření dobrých vztahů mezi etnickou skupinou a hostitelskou zemí. Na zásady v roce 2000 navázal další

⁴⁴ Barša, 2003, s. 10-12

dokument, který se zabýval převážně občany ze třetích zemí⁴⁵ a cizince dlouhodobě usazené na našem území. Jeho snahou bylo zvýšit informovanost cizinců o ČR a to ve všech oblastech života.

V roce 2003 odstartoval v České republice nový přístup k imigraci, který vycházel z politiky řízené migrace. Měl za cíl snížit ilegální migraci a zlepšit demografickou situaci, pilotní projekt se nazýval „Aktivní výběr kvalifikovaných pracovníků“. Cizinci zařazení do projektu měli možnost požádat ve zkrácené lhůtě 2,5 roku o povolení k trvalému pobytu s možností se na území ČR usadit i se svými rodinami. Další významné období je od roku 2004, kdy přešla odpovědnost za integrační politiku na Ministerstvo práce a sociálních věcí, byla vytvořena aktualizovaná koncepce integrace, která zkoumá nedostatky předešlých koncepcí a vytyčuje cíle nadcházejících období.⁴⁶

Současná situace integrační politiky České republiky je z velké části ovlivněna Evropskou Unií, jejíž snahou je scelit všechny národní integrační politiky do jedné, evropské. Během posledních dvaceti let se charakter české integrační politiky značně změnil a to k lepšímu. Zlepšení můžeme pozorovat převážně na aktivním zapojení státu do začleňování cizinců, jak na státní úrovni, tak na krajské, kde vznikají nová integrační centra. Jsou vydávány nové publikace, které cizincům pomáhají se zapojením do běžného života, jak osobního, tak pracovního. Dočtou se zde, jaká mají práva a povinnosti, kde naleznou pomoc v případě potřeby a podobně. Nově z dokumentu „Koncepce integrace 2012“ vyplívá, že integrační opatření budou cizincům poskytovány již před příjezdem do České republiky, a to formou kurzu, kde budou seznamováni s adaptačními prvky a orientací v českém jazyce.

⁴⁵ Země mimo Evropskou Unii

⁴⁶ Drbohlav, 2010, s. 72-83

4. Integrace Řeckých migrantů do české společnosti v rámci jejích dimenzí

V předešlých kapitolách jsem obecně vysvětlila pojem integrace, její hlediska, dimenze a roviny, ve kterých integrace probíhá. Ve čtvrté kapitole se budu věnovat konkrétním problémům integrace Řeckých imigrantů a to s ohledem na jednotlivé dimenze integrace, jejich typologii nám přináší Bosswick a Heckmann (2006), ti ji rozdělují na čtyři dimenze:

- Strukturální dimenze
- Kulturní dimenze
- Interakční dimenze
- Identifikační dimenze

4.1. Strukturální dimenze

Strukturální dimenze představuje získávání práv a rovný přístup ke klíčovým institucím hostitelské společnosti. S ohledem na integrační proces máme na mysli především ekonomické začlenění, které souvisí se začleněním na trh práce, dále pak s bydlením, systém vzdělávání a sociálně-zdravotním systémem⁴⁷.

4.1.1. Právní rámec pobytu Řeků na území ČR

Řečtí občané spadají do skupiny občané ze zemí Evropské Unie, proto je jejich právní rámec poměrně jednodušší než například občanů z tzv. třetích zemí, to se hlavně týká získávání trvalého pobytu, českého občanství, atd. Největší počet Řeků je zastoupen u pobytového statusu, s povolením k trvalému pobytu. Celkem je tedy v České republice 649 Řeků s trvalým pobytem a 223 s dlouhodobým pobytem, kdy nezanedbatelným rozdílem mezi těmito pobyty je dostupnost sociálních a ekonomických práv a povinností.⁴⁸ V minulosti byl nejčastější důvod pobytu Řeků

⁴⁷ Bosswick a Heckmann, 2006, s. 9

⁴⁸ Cizinci v České republice 2012

v České republice politický azyl, v dnešní době je to spíše práce a usídlení s rodinou.

4.1.2. Trh práce a ekonomická integrace

Uplatnit se na trhu práce je v dnešní době hlavní a nejdůležitější kritérium pro úspěšnou integraci v hostitelské zemi. Řekové se na trhu práce mohou uplatnit dvěma způsoby, a to jako zaměstnanci nebo podnikatelé, živnostníci.

V literatuře můžeme najít typologii podnikatelských aktivit imigrantů, které jsou založeny na dvou dimenzích:

- a) na motivačních zdrojích, které pramení z poptávky a z potřeb vycházejících buď zevnitř imigrantské skupiny, nebo zvnějšku majoritní společnosti
- b) na typu cílové skupiny zákazníků.⁴⁹

Pokud se ohlédneme do minulosti, tedy do doby kdy k nám Řekové utíkali kvůli občanské válce, zjistíme, že jejich nejčastějším pracovním povoláním bylo zaměstnání převážně v zemědělství a strojírenství. „*Po vystudování střední průmyslové školy v roce 1960 jsem nastoupil do průmyslového podniku Fatra, kde jsem montoval součástky na pontony. Díky této práci jsem se dostal na zajímavá místa, například na Slovensko, kde jsem pomáhal opravovat vojenskou techniku, když tam praskla.*“⁵⁰ I z tohoto důvodu byla největší koncentrace Řeků právě na severní Moravě, kde pracovali v zemědělských družstvech. Postupem času se Řekové vypracovávali do soukromého sektoru, kde nejčastějším způsobem zaměstnání Řeků je podnikání, a to hlavně v gastronomii a cestovním ruchu. „*Většina mých známých pracuje v gastronomii, mají své vlastní restaurace, samozřejmě v řeckém stylu, vaří tam pouze naše speciality.*“⁵¹ Další část

⁴⁹ Kesteloot, Mistaien in Hofírek, Nekorjak 2009, s. 165

⁵⁰ Respondent Georgos Sideridis.

⁵¹ Respondent Georgos Sideridis.

podnikatelů řeckého původu se specializuje na dovoz řeckého zboží do České republiky. Ovšem i v současné době zůstává spousta Řeků, kteří jsou zaměstnáni a to obvykle v zemědělství a průmyslu.

V současné době přijíždějí Řekové do České republiky za prací, jako zaměstnanci mezinárodních firem, obvykle jsou obsazováni na pracovní místa typu počítačový expert, počítačový analytik a další technicky zaměřené pozice. S touto formou zaměstnání souvisí i následující odstavec.

Občané členských států Evropské unie a jejich rodinní příslušníci nejsou z hlediska zákona o zaměstnanosti považováni za cizince a proto v souladu s tímto zákonem mají stejné právní postavení jako občané České republiky. Nepotřebují tedy pro účely zaměstnání na území ČR povolení k zaměstnání. Z posledních dostupných informací se v roce 2011 ucházelo o zaměstnání v ČR 135 Řeků. Za rok 2011 pomalu stoupal počet Řeckých občanů zaměstnaných v ČR, a v prosinci téhož roku byl jejich počet 224.⁵²

4.1.3. Životní styl Řecké menšiny v České republice

Životní styl Řecké menšiny se odvíjí převážně z jejich ekonomické integrace, a to jak z jejich příjmů, tak i výdajů. V minulosti Řekové velké příjmy neměli, i tak říkají, že žili v blahobytu. „*Příchod do Československa pro nás bylo něco úžasného. Odešli jsme se země, kde zuřila válka, kde jsme neměli co jíst a kde bydlet. Najednou jsme se ocitli v Československu, kde jsme dostali střechu nad hlavou, oblečení, jídlo a práci. Tyto dva světy se v té době nedaly ani srovnat, žili jsme si tady, až bych řekl, že v „blahobytu“.*“⁵³

52

http://portal.mpsv.cz/sz/stat/zam_ciz_stat_prisl/?_piref37_1204418_37_1204416_1204416.next_page=%2Findex.do&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.statse=2000000000011&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.statk=2000000000030&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.send=send&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.stat=2000000000091&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.obdobi=L&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.rok=2011&ok=Vybrat [cit. 9. 3. 2013]

⁵³ Respondent Georgos Sideridis

Jak se ukazuje z rozhovorů, mají se Řekové v České republice pořád dobře. „Nemůžu si stěžovat na aktuální situaci v České republice. Přišel jsem z Řecka před třemi lety a daří se mi tady mnohem líp než v mojí zemi. Mám práci, která je poměrně dobře placená a mám svůj vlastní dům. Do Řecka bych se už asi nevrátil.“⁵⁴

Další důležitou sférou v procesu integrace je vzdělávání, a to hlavně za předpokladu, že si imigrant jeho prostřednictvím osvojí novou kulturu a jazyk. Řekové jako imigranti ze zemí Evropské unie mají přístup ke vzdělávání a školským službám podle školského zákona za stejných podmínek jako občané České republiky.⁵⁵ Proces vzdělávání probíhá celoživotně, v našem případě se však zaměříme převážně na vzdělávání dětí, které přišli do Československa a to v letech 1948 až 1956. Okrajově se zmíním i o vzdělávání řeckých dětí v současné České republice.

V roce 1948 byl velký problém s negramotností dětí, které z Řecka přišly, jelikož jejich školy byly válkou zničené, neměly možnost se v Řecku vzdělávat. Do Československa přišlo 60% zcela negramotných dětí. Vzdělávání řeckých dětí v jejich rodném jazyce byl pro tu dobu velký problém, hlavně pro nedostatek řeckých učebnic a kvalifikovaných učitelů. Ministerstvo školství si tehdy nepřálo, aby řecké děti navštěvovaly české školy, ale souhlasilo s výukou českého jazyka, aby se mohly domluvit se svými ubytovateli a zaměstnavateli. Situace se zlepšila až v pozdějších letech, kdy ministerstvo školství vypracovalo učební plány, a výuka probíhala v řeckém jazyce. Školy byly zřízeny při dětských domovech a spravovány byly Československo – řeckou společností.⁵⁶ Od roku 1951 se vláda snažila o přechod řeckých dětí do českých škol. Chtěli, aby děti byly co nejvíce integrovány do české společnosti. Proto se musely naučit českému jazyku, nicméně jim zůstávaly hodiny řečtiny, řeckého dějepisu či zeměpisu. Gramotnost se u řeckých

⁵⁴ Respondent Nicole Sulas

⁵⁵ Křitýna Titěrová [cit. 12. 3. 2013]. Z <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2285580>

⁵⁶ Botu, Antula. 2005, s. 94 - 96

dětí zlepšovala, jak vyplývá z výsledků školního roku 1951/1952, kdy například děti 4. ročníků středních škol zakončily rok s vyznamenáním.⁵⁷

V současné době děti řeckých imigrantů, navštěvují české školy. Český školský zákon umožňuje žákům bez znalosti českého jazyka navštěvovat třídy pro jazykovou přípravu, které jsou zaměřeny na rozvoj jazykových dovedností. Jejich velkým nedostatkem je to, že jsou určeny pouze pro děti občanů EU, dále jsou vyučovány pouze ve velkých školách hlavně v krajských městech, jsou tedy málo přístupné a počet hodin je omezen na minimum.⁵⁸ Proto se svůj rodný jazyk převážně učí v různých organizacích, jako jsou například Řecké obce. V těchto organizacích se mimo jiné mohou naučit řeckým tradicím, historii, rodnému jazyku, ale i tancům, písni a podobně. Jejich začleňování do společnosti je v dnešní době mnohem jednodušší, a to hlavně z důvodu, že je v České republice více učitelů, kteří umí zároveň řecky a česky a proto mohou děti i dospělé rychleji naučit porozumět českému jazyku.

V posledních letech stoupl počet řeckých studentů v České republice, hlavně potom na vysokých školách. Kde podle studie Cizinci v ČR 2012 stoupl za posledních osm let počet řeckých studentů trojnásobně. V roce 2003 byl jejich počet 130 a v roce 2011 stoupl na 365 studentů.⁵⁹

Lze předpokládat, že počet řeckých studentů na území České republiky bude v budoucnosti stoupat, hlavním důvodem je lepší integrace do české společnosti, díky tomu, že si projdou celým českým vzdělávacím systémem. Nešporová dodává, že přirozeně platí, že v čím mladším věku se dítě do ČR přistěhuje, tím lépe se adaptuje na zdejší vzdělávací systém a tím lépe si většinou osvojí český jazyk⁶⁰.

⁵⁷ Botu, Antula. 2005, s. 100 - 103

⁵⁸ Titěrová, K. [cit. 12. 3. 2013]. Z <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2285580>

⁵⁹ Cizinci v ČR 2012

⁶⁰ Nešporová 2007, str. 64 - 65

4.2. Kulturní dimenze

V kulturní dimenzi jde především o získání klíčových znalostí a kompetencí, které umožňují porozumění typickým situacím v hostitelské společnosti a volbu jednání v souladu se společenskými normami a běžnými sociálními scénáři hostitelské společnosti. Jde tedy o poznání a určité přizpůsobení se místním hodnotám, normám a vzorcům chování.⁶¹ V této dimenzi hraje nejdůležitější roli osvojení si jazyka majoritní společnosti, který předpokládá rozvoj sociálních kompetencí a zároveň také integraci v oblasti vztahů s majoritní společností. Tato schopnost navazovat vztahy s majoritní společností je však ovlivněna také samotnou schopností majoritní společnosti akceptovat a přijímat nové kulturní prvky.⁶²

Velký vliv na kulturní život Řeků v České republice má nepochybně postoj českého národa k této menšině. Z hlediska sympatií je řecká menšina u české populace na dobré úrovni. Sympatie Řeků u českého národa jsou stejné úrovni jako například sympatie Čechů k Slovákům, Francouzům, Rakušanům nebo Angličanům. Hlavním důvodem, proč jsou tyto sympatie tak velké je, že se všechny tyto národnosti nacházejí v Evropě, a jsou zeměmi vyspělými.⁶³

Další významný mechanismus, který kulturní integraci ovlivňuje je orientace přistěhovalce v nové společnosti a seznámení se s jejími významnými společenskými hodnotami. Orientace v hostitelské společnosti tak zahrnuje znalost legislativy ČR v otázkách pobytu, praktické otázky spojené s životem v ČR, ale také znalost kultury a kulturních zvyklostí hostitelské společnosti. Mnoho neziskových organizací tak vytváří informačních brožury a internetových stránky, které o těchto náležitostech informují. V současnosti už existují v několika jazycích, což na jednu stranu usnadňuje jejich pobyt⁶⁴.

⁶¹ Martikainen in Pořízková, Rákoczyová 2009, s. 30

⁶² Pořízková, Rákoczyová 2009, s. 31

⁶³ Výzkum CVVM – Vztah k jiným národnostem II., 2006

⁶⁴ Pořízková, Rákoczyová 2009, s. 32

4.2.1. Rozdělení uprchlíků do generačních skupin:

Po příchodu Řeků do českého prostředí, muselo dojít nejprve k sjednocení alespoň nukleárních rodin, které byly během přesunů rozděleny, na různá místa po České republice, nebo hůře po celém východním bloku. Tento proces trval několik let, ale nakonec se podařilo alespoň většinu rodin obnovit a sestěhovat je do jedné lokality. Jelikož byl u většiny rodin předpokládán brzký návrat do vlasti, kladl se značný důraz na endogamii skupiny⁶⁵. Vlivem „moderního životního stylu“ české společnosti a oddalováním reemigrace začala pozvolna oslabovat tradice rodiny a endogamie, což vedlo k tomu, že se během let v České republice vytvořily čtyři generační skupiny řecké etnické skupiny:

- a) Stará generace – lidé narození v Řecku v období do druhé světové války. Tato skupina věřila, že se vrátí zpátky do Řecka, i u nás žili co nejvíce podle tradičních zvyků. Česky se příliš dobře nenaučili a ani neměli potřebu se naučit. Idealizovali si Řecko jako jediný domov. I dnes by se raději vrátili do Řecka.
- b) Střední generace – jedinci, kteří do Československa přijeli jako děti. Narodili se během druhé světové války nebo těsně po ní. Mluví Řecky, ale naučili se u nás ovládat i češtinu a ruštinu. Ačkoliv vyrůstali v prostředí, které lpělo na tradicích a připomíná návratu do Řecka, tak díky častému kontaktu s českým prostředím opouštěli některé naučené tradice. V této generaci vznikají i smíšená manželství, nejčastěji manželství Řeka s Češkou, což je spojováno s patriarchální tradicí. Česká manželka je sice brána jako cizorodý element, ale bývá přijata, neboť se předpokládá, že se přizpůsobí.
- c) Mladší generace – potomci střední, eventuálně starší generace (narození v padesátých a šedesátých letech). Řecko znají pouze z vyprávění a pro většinu je to „země zaslíbená“. Řečtina

⁶⁵ Snaha uzavírat sňatky pouze v rámci jedné etnické skupiny

pro ně zůstala rodným jazykem, který berou jako hlavní identifikátor s řeckou menšinou. Tradiční řecké zvyky a kultury zanikají, jsou nahrazeny českými. Smíšené sňatky nejsou u této generace ničím zvláštním.

- d) Nejmladší generace – jedinci narozeni od sedmdesátých let dodnes. Do roku 1989 znají zemi pouze z vyprávění prarodičů a rodičů. Znalost řečtiny klesá, děti řecky rozumějí, jsou schopny i jednoduše mluvit, ale znalost písma ovládají minimálně.⁶⁶

Současná řecká rodina se od té české liší už jen velmi málo. A to především pouze v dodržování tradic a hlavně v tradičním řeckém jídle, které považují za součást jejich identity stejně jako jazyk. V dnešní době putují do České republiky nově přichozí migranti z Řecka, které nemůžeme zařadit ani do jedné výše zmíněné skupiny. Jsou to lidé ve věku kolem 35 let, kteří k nám přicházejí za prací. Aktuální situace v Řecku je donutila odejít z této země i se svými rodinami. Někteří sem přicházejí na základě pozvání od mezinárodních firem působících v ČR. Český jazyk zatím neovládají, ale snaží se jej naučit. Se svým okolím komunikují převážně anglicky, což uplatňují i v zaměstnání. Jejich děti navštěvují kurzy řečtiny, aby si zachovali domovský jazyk. Nicméně, mluví plynule česky a navštěvují české školy. Řecké uprchlíky a jejich potomky bychom mohli rozdělit na dvě skupiny. V té první jsou Řekové, kteří si ponechali řecké občanství po celou dobu pobytu v České republice. Zůstali u nás tedy pouze jako cizinci a to nejprve s dlouhodobým pobytem a následně s pobytem trvalým. Tímto rozhodnutím přišli o některá práva osob s českou příslušností, jako je například volba do parlamentu, krajské správy a další. Přineslo jim to i výhody, ženy si mohly ponechat svá původní řecká příjmení (například Plastariadu – původní příjmení, Plastariadisová – změněné příjmení). Hlavním důvodem proč si nechávali řecké občanství, byl jejich návrat do Řecka, díky tomu, že jim zůstal řecký pas. Řekové, kteří české občanství přijali, se stali právoplatnými občany České republiky. To jim zkomplikovalo návrat do vlasti, při jejich návratu na ně úředníci nahlíželi jako na cizince. Museli potom podstoupit

⁶⁶ Otčenášek, J. 1998, s. 153-154.

veškeré procedury pro získání řeckého občanství. Ideálem se ukázalo vlastnit oba pasy, jak český, tak řecký.⁶⁷

4.3. Interaktivní dimenze

Interaktivní dimenze představuje přijetí a schopnost začlenění přistěhovalců do primárních vztahů a sociálních sítí přijímací společnosti. Přičemž je důležité si uvědomit, že různí imigranti volí různé strategie, jak se do majoritní společnosti začlenit.⁶⁸

Berry pak na základě kombinace možných alternativ v rámci akulturační strategie zohledňuje, zda:

- A. Imigrant udržuje vztahy s ostatními etnickými skupinami, nebo nikoli,
- B. Zda si současně zachovává svou kulturní identitu, či nikoli,

A na základě těchto dvou premis poté definuje čtyři základní typy soužití:

- 1) Integraci (A – ano, B – ano)
- 2) Asimilaci (A – ano, B – ne)
- 3) Separaci (A – ne, B – ano)
- 4) Marginalizaci (A – ne, B – ne)

Podle Berryho typů soužití, lze říci, že za nejlepší variantu, jak pro imigranty, tak pro majoritní společnost, lze považovat integraci. Na jejím základě si může cizinec zachovat jak svou kulturní identitu, tak i vztahy s ostatními etnickými skupinami. Snaží se začlenit do hostitelské společnosti, ovšem ne vždy to jde, a ne vždy se minoritní skupina rozhodne pro tento typ soužití.

Integrace přistěhovalců v interaktivní dimenzi se tedy projevuje, jak už jsem zmínila výše, zejména v sociálních kontaktech se členy hostitelské společnosti, v jejich

⁶⁷ <http://www.cizinci.cz/files/clanky/127/Rekove2.pdf> [cit. 5. 3. 2013]

⁶⁸ Boswick, Heckmann 2006, s. 9

charakteru, kvalitě a četnosti. Jinými slovy, zda se jedná o vztahy formální či neformální, blízké či dokonce intimní a jak časté tyto vztahy jsou.⁶⁹

Další vliv na vztahy mezi imigranty a hostitelskou společností mají média, která nám předkládají určitý obraz o dané etnické skupině. Například, když budou média o etnické skupině hovořit v negativech, společnost, do které se snaží začlenit, je začne brát s odstupem a začne o menšinu ztrácet zájem. Jak jsem se zmínila výše, Řekové nemají velký problém se vztahy s Čechy, vycházím z výzkumu CVVM – Vztahy k jiným národnostem.

Jedním typem sociálních vztahů jsou i smíšená manželství, tedy uzavřená mezi Čechy a Řeky. V minulosti smíšené sňatky nebyly příliš vítány, řecké rodiny byly a stále jsou hodně tradiční. Rodina se vyvíjela v mužské linii, sňatkem do ní přicházely především ženy, rodiny byly totiž patriarchální. Mohli bychom ji charakterizovat jako komplexní, kmenovou, protože se skládá i z několika generací příbuzných v jedné linii.⁷⁰ V dnešní době už sňatky Řeků a Čechů nejsou ničím zvláštním. Nicméně řecká rodina pořád zůstává značně tradiční, kdy se setkávají i tři generace. *„Když jsem se ženil, měl jsem asi 28 let, bral jsem si Řekyni. Na svatbě jsme měli 300 hostů, konala se v jednom velkém sále v Brně. Byla tam celá rodina, od rodičů až po vzdálené příbuzné. U české svatby jsem se nikdy s ničím takovým nesetkal, tady se většinou pozvou nejbližší příbuzní, ale ty linie už se za rodinu nepovažují. To mi na Česích hodně vadí, že nejsou tak vázáni na svou rodinu.“*⁷¹

Řekové poměrně hojně zakládají občanské instituce. V těchto institucích se scházejí, pořádají různé kulturní akce a vzdělávají se. Nejznámější takovou organizací je asociace řeckých obcí, o této asociaci a dalších píši v kapitole níže.

⁶⁹ Hofírek, Nekorjak 2009, s 187-188

⁷⁰ Botu, Antula. 1982, s. 48.

⁷¹ Respondent Georgos Sideridas

4.3.1. Asociace řeckých obcí

Asociace řeckých obcí je neziskovou organizací, která sdružuje všechny řecké obce po celém území České republiky. Mezi její hlavní cíle patří podporování dobrých vztahů mezi Řeky žijícími na území České republiky a Českou republikou, zejména potom na úrovni kulturní a společenské. Snaží se uchovávat a rozvíjet vztahy s mateřskou vlastí, včetně pomoci krajanům s orgány a institucemi a to jak v Řecku, tak v jiných zemích. Asociace často pořádají prostřednictvím vzdělávacích institucí různé přednášky a semináře o řecké kultuře, seznamují nás s novodobou řeckou kulturou, pořádají folklorně hudební a taneční akce, sportovní aktivity a mimo jiné i podporují publikační a vydavatelskou činnost. V letošním roce se všechny obce zapojí do akce, která je pro Řeky v České republice velice významná, touto akcí je „Oslava 65. výročí příchodu Řeků do Československa, která se bude konat 21. - 23. 6. 2013 v Ostravě.

Současným předsedou asociace řeckých obcí je Christos Bialas. Činnost asociací je podporována českými orgány, jako jsou Ministerstvo kultury ČR, Ministerstvo školství ČR, Ministerstvo zahraničí Řecké republiky a podobně.

Řecké obce nalezneme ve dvanácti českých městech. Těmito městy jsou Bohumín, Brno, Havířov, Javorník, Jeseník, Karviná, Krnov – město, Ostrava, Praha, Šumperk, Trinec a Zlaté Hory.

Osobně jsem navštívila řeckou obec Brno, která sídlí přímo na brněnské radnici. Je samostatnou organizační jednotkou asociace řeckých obcí, která se snaží sdružovat osoby Řeckého původu, jejich rodinné příslušníky a přátele v Brně. Podporuje spolupráci a dialog mezi českými a řeckými institucemi a nevládními organizacemi, zvláště v oblasti kultury a vzdělávání. Jejich hlavními aktivitami jsou výuka řeckého jazyka pro děti a mládež, výuka řeckých lidových tanců pro děti, mládež i dospělé, organizuje setkávání řeckých seniorů, pořádá oslavy řeckých státních svátků a jiných příležitostí, zprostředkovává kontakty při hledání příbuzenstva, organizuje různé výlety pro děti a v neposlední řadě se snaží pomoci při adaptaci Řeků přicházejících do České republiky, podává jim informace o volných pracovních

místech, o bydlení, vzdělání nebo zdravotní péči. Řecká obec Brno dále spolupracuje s Filozofickou fakultou Masarykovi univerzity Brno, kde zprostředkovává veřejnosti kurz novořeckého jazyka. Při svém psaní bakalářské práce jsem se setkala s několika členy obce, kteří mi přišli ve všem vstříc, pomohli mi zprostředkovat schůzky s řeckými migranty a dali typy na knižní publikace.⁷²

Kromě Asociace řeckých obcí v České republice působí i jiné organizace, jako je Lyceum Řekyň v České republice, které se soustřeďuje na udržování a šíření řeckého kulturního dědictví. Sídlo Lycea se nachází v Brně a jeho předsedkyní je Cathérine Franc – Sgourdeou. Hlavním cílem Lycea je zachování řeckých tradic, umění a folklóru. Konkrétně jsou jejím cílem studium a uchování krojů, jejich prezentace pomocí přehlídek, studium lidových tanců a písní, vzdělávací programy, semináře a přednášky, vydávání publikací a knih.

Dalšími organizacemi jsou například Helenika nadační fond, Klub přátel Řecka nebo Česká společnost novořeckých studií, všechny tyto organizace se zabývají podobnými tématy a problémy, jako jsou podpora řecké kultury, jazyka, tradic, vzdělávání, pořádání společenských akcí a seminářů zabývajících se Řeckem.

4.4. Identifikační dimenze

Identifikační dimenze zahrnuje procesy, které jsou spojeny se subjektivním vnímáním přináležitosti k hostitelské společnosti a s re-definicí hranice mezi my a oni. Kdy identifikací je pak podle Essera míněn postoj, v němž jedinec sebe a společenský útvar vnímá jako jednotku. V podstatě se jedná o vědomou loajalitu ke společnosti a jejím institucím a pocit solidarity vůči ní.⁷³

⁷² <http://www.robrno.cz/o-recke-obci/> [cit. 5. 3. 2013]

⁷³ Esser in Pořízková, Rákoczyová 2009, s. 33-34

Výše zmíněnou teorii můžeme uplatnit na naše rozdělení řeckých uprchlíků do generačních skupin. V rámci první generace, což byli jedinci narozeni ještě v Řecku, se o ztotožnění s českou společností moc mluvit nedá. Za svůj domov považují výhradně Řecko a jednou se tam chtějí vrátit. Integrovat se do tehdejšího Československa neměli zájem. Považují se za velké vlastence, což je hlavní důvod, proč se chtějí vrátit do své rodné země. Druhá neboli střední generace, což jsou jedinci, kteří do Československa přijeli jako děti, by se také rádi vrátili do Řecka, ale snaží se již více integrovat do české společnosti. Uzavírají sňatky s Čechy, přebírají některé jejich tradice, ale hlavně se začínají učit česky, což je velkým projevem jejich snahy o začlenění. Třetí generace, nazývána mladší se již narodila v Československu. S českou společností je již zcela ztotožněná, osvojuje si normy a hodnoty hostitelské společnosti, nicméně uvnitř se cítí pořád jako Řekové. Ačkoliv se považují za Řeky, někteří z nich za svůj život Řecko ani nenavštívili. Mluví česky i řecky. Čtvrtou a zároveň poslední generací je generace nejmladší, narozená v Československu v sedmdesátých letech. Jsou to Řekové, kteří zde vyrůstali a plně si osvojili normy a hodnoty majoritní společnosti, a ve velké míře se ztotožnili s českou společností. Češtinu ovládají plynule, protože prošli českým školstvím.

Ačkoliv má většina řeckých imigrantů v České republice české státní občanství, stále se považují za Řeky. „*Ptáte se, jestli se cítím více jako Čech nebo jako Řek? Ačkoliv jsem v České republice už od svých jedenácti let, žiji tady zhruba nějakých 60 let, pořád se v srdci cítím jako Řek a nikdy tomu nebylo jinak.*“⁷⁴ Pokud cizinci chtějí získat státní občanství, značí to jejich snahu o identifikaci s hostitelskou společností. Řekové, kteří do Československa přišli v padesátých letech, o československé občanství zájem neměli, a i kdyby, komunistická strana Československa cizincům československé občanství poskytnout nechtěla. Situace se změnila až v šedesátých letech, kdy z roku 1960 jsou známy první žádosti o udělení státního občanství, tehdy si zažádalo 65 osob, převážně Řeků, kteří si vzali českou manželku. Během let počet žádostí stoupal a do roku 1988 získalo československé státní občanství 522 osob.⁷⁵

⁷⁴ Respondent Georgose Sideridise

⁷⁵ Botu, Antula. 2005, s. 371

V dnešní době může cizinec získat české občanství dvojím způsobem. Za prvé podle zákona a č. 40/1993 Sb., a to narozením, osvojením, nalezením na území České republiky, určením otcovství, prohlášením nebo udělením. Anebo další možností, kterou imigranti využívají častěji, kdy získají české státní občanství prostřednictvím podání žádosti, která sebou však nese splnění hned několika podmínek, a to:

- 1) má na území České republiky ke dni podání žádosti po dobu nejméně pěti let povolen trvalý pobyt a po tuto dobu se zde převážně zdržuje
- 2) prokáže, že nabytím státního občanství České republiky pozbude dosavadní státní občanství
- 3) prokáže, že nebyl v posledních pěti letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin
- 4) prokáže znalost českého jazyka
- 5) plní povinnosti stanovené vybranými právními předpisy (např. Zákon o pobytu cizinců, zákon o veřejném zdravotním pojištění)⁷⁶

Bohužel kvůli nedostatku statistických údajů o současné řecké migraci jsem nenašla žádné informace o aktuálním počtu Řeků, kteří mají státní občanství České republiky. Pokud bych však vycházela z informací, získaných během studia historie migrace Řeků do ČR, dospěji k závěru, že Řekové žijící na našem území od padesátých let s velkou pravděpodobností české státní občanství mají. Naopak Řekové, kteří k nám přicházejí v posledních letech, si ponechávají řecké občanství, z důvodu návratu do rodné země.

⁷⁶ Cizinci v České republice 2012

Závěr:

Jak jsem psala v úvodu, hlavním cílem práce je vyhodnotit průběh integrace Řeků do české společnosti v dimenzích integrace, a to jak v minulosti, tak v současnosti.

Ačkoliv jsou Řekové na českém území již několik desítek let, jejich začlenění do české společnosti není ve všech dimenzích integrace úplné. Hlavním důvodem je jejich vlastenectví, kdy se považují za Řeky, i když tady žijí několik desítek let, nebo dokonce i když se zde narodili a Řecko nikdy nenavštívili. Snaží se uchovávat své tradice a učit se svému rodnému jazyku. Problémy se začleněním nemají, snaží se naučit česky a přizpůsobit se českým zvyklostem.

Řekové nemají velký problém se začleněním do společnosti ani v jedné z dimenzí integrace. Ve strukturální dimenzi jsou Řekové, co se týče trhu práce převážně na dobrých pracovních pozicích. Nejčastější zaměstnání řeckých imigrantů je v zemědělství a v průmyslu. V současné době spousta z nich vlastní svůj podnik, jako je například cestovní kancelář nebo restaurace. Jejich životní styl je u nás na vysoké úrovni, jsou dobře placeni a mohou si dovolit, co potřebují. V minulosti byli Řekové vzdělávání odděleně od českých dětí, ale i tady nastal posun, a řecké děti navštěvují klasické české školy, kde se učí česky. Novořečtinu se potom učí v různých organizacích, které se zaměřují na uchovávání tradic. V kulturní dimenzi se Řekové nemají problém integrovat. Postoj českých občanů k Řekům je velmi pozitivní, Řekové se snaží s Čechy vycházet a začlenit se do této společnosti. Řekové se s českou populací zcela neztotožnili, ale přizpůsobili se. Mají jiné názory, obzvláště co se týče tradic, kultury a hlavně rodiny, která je u nich na prvním místě. Všechny tyto aspekty souvisí, jak s interaktivní, tak s identifikační dimenzí. Míra integrace je převážně dána tím, kterou generaci Řeků zkoumáme. První dvě generace se integrují velice špatně, třetí generace se o integraci snaží, ale pořád si ve větší míře uchovává vlastní identitu. Zatímco poslední generace se zcela ztotožňuje s českou společností, přijímají naše normy a hodnoty.

Anotace:

Příjmení a jméno autora: Klára Kosíková

Název katedry a fakulty: Katedra sociologie a andragogiky

Název bakalářské práce: Migranti z Řecka v České republice

Počet znaků: 71 810

Počet příloh: 0

Počet titulů použité literatury: 26

Klíčová slova: Řekové, integrace, imigranti, cizinci, řecké děti, česká společnost

Tématem bakalářské práce jsou migranti z Řecka v České republice. První část práce se zabývá pojmem migrace obecně. Druhá část zkoumá historický vývoj příchodu Řeků do Československa a jejich současnou situaci. Ve třetí části se věnuji pojmu integrace obecně, jejími hledisky a modely, a také integrační politikou ČR. Poslední část je věnována Řekům v jednotlivých dimenzích integrace, konkrétně v strukturální, kulturní, interaktivní a identifikační dimenzi. Cílem této práce je vyhodnotit průběh integrace Řeků do české společnosti.

Annotation:

Topic of this bachelor dissertation are migrants from Greece in Czech Republic. The first part deals about the concept of migration in general. The second part examines the historical development of the arrival of the Greeks in Czechoslovakia and their present situation in Czech Republic. The third part is devoted to the concept of integration in general, its aspects and models, as well as integration policy of the Czech Republic. The last section is devoted to the Greeks in the various dimensions of integration, namely the structural, cultural, interactive and identity dimension. The aim of this work is to evaluate the progress of the Greeks integration into Czech society.

Literatura:

1. BARŠA, P. *Politická teorie Multikulturalismu*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.
2. BERRY, J. W. A. *Psychology of Immigration*. Journal of social Issues, 2001.
3. BOSWICK, W., and HECKMANN, F., *Integration and access to social right of migrants: The contibution of local and regional authorities*[online]. Vydání a místo vydání neuvedeno. [cit. 4. 3. 2013]. Dostupné z WWW: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2006/22/en/1/ef0622en.pdf>.
4. BOTU, A. *Řecká etnická skupina v Československu*. Český lid 69, 1982.
5. BOTU, A., KONEČNÝ, M. *Řečtí uprchlíci. Kronika řeckého lidu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1948-1989*. Praha: Řecká obec Praha, 2005.
6. Centrum výzkumů veřejného mínění. *Vztah k jiným národnostem*. [online] 2006, místo vydání neuvedeno. [cit. 12. 3. 2013]. Dostupný z WWW: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3371/f3/100644s_ov70122.pdf
7. Cizinci v České republice. [online] Praha: Český statistický úřad, 2012. [cit. 6. 3. 2013]. Dostupný z WWW: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/publ/1414-12-r_2012
8. DRBOHLAV, D. *Mezinárodní migrace obyvatelstva*. In ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*, Praha: Portál, 2001.
9. HENIG,D. *Migrace* [online] AntropoWebzin, 2007 [cit. 4. 3. 2013]. Dostupný z WWW: <http://antropologie.zcu.cz/migrace>
10. HOFÍREK, NEKORJAK. *Imigranti v českých velkoměstech – Integrace přistěhovalců*. In RÁKOCZYOVÁ, TRBOLA. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Slon, 2009
11. HRADEČNÝ, P. *Řecká komunita v Československu, její vznik a počáteční vývoj (1948–1954)*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2000.
12. HROCH, M. a kolektiv *Politické dějiny světa v datech. V. Nejnovější dějiny (1945 – 1973)*, Praha: Svoboda, 1980.
13. JANDOUREK, J. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001.

14. MORAVCOVÁ, M.: *O postavení národnostních menšin* [online]. Vydání a místo vydání neuvedeno [cit. 6. 3. 2013]. Dostupný z WWW: <http://fhs.cuni.cz/FHS-592.html?query=moravcov%E1+mirjam>.
15. NEŠPOROVÁ, O. *Rodiny přistěhovalců I.* [online]. Vydání a místo vydání neuvedeno [cit. 4. 3. 2013] Dostupné z WWW: praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_224.pdf
16. OTČENÁŠEK, J. *Řecká národnostní menšina v České republice dnes*. Český lid 85, 1998
17. PAPADOPULOS, LYSIMACHOS, CH. *Děti bouře*. Praha: Nemesis, 1998.
18. POŘÍZKOVÁ, RÁKOCZYOVÁ. *Sociální integrace přistěhovalců – teoretická východiska výzkumu*. In RÁKOCZYOVÁ, TRBOLA. *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: Slon, 2009.
19. SLOBODA, M. “Až bude v Řecku mír, vrátíme se domů”: *O vzniku a vývoji řecké menšiny u nás – lingvistické i nelingvistické aspekty*. Češtinář XI, 2000/2001.
20. TITĚROVÁ, K. *Vzdělávání dětí cizinců: výzva českému školství*. [online] Vydání a místo vydání neuvedeno [cit. 12. 3. 2013] Dostupné z WWW: <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2285580>
21. TOLLAROVÁ, B. *Integrace cizinců v Česku: pluralita, nebo asimilace?* [online] Vydání a místo vydání neuvedeno. [cit. 4. 3. 2013] Dostupný z WWW: <http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=v3902>

Internetové zdroje:

1. <http://www.ropraha.eu/> [cit. 5. 3. 2013]
2. <http://byznys.ihned.cz/c1-59097240-recka-nezamestnanost-vystoupala-k-27-vice-nez-polovina-mladych-reku-je-bez-prace> [cit. 5. 3. 2013]
3. <http://www.cizinci.cz/files/clanky/127/Rekove2.pdf> [cit. 5. 3. 2013]
4. http://www.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/ZUherek_Integrace_cizincu.pdf [cit. 9. 3. 2013]
5. http://portal.mpsv.cz/sz/stat/zam_ciz_stat_prisl/?_piref37_1204418_37_1204416_1204416.next_page=%2Findex.do&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.statse=2000000000011&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.statse=2000000000030&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.send=send

&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.stat=20000000000091&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.obdobi=L&_piref37_1204418_37_1204416_1204416.rok=2011&ok=Vybrat [cit. 9. 3. 2013]

Respondenti

1. Čolas Kostas, 37 let, podnikatel.
2. Chinoporou Anthula, 48 let, učitelka řečtiny.
3. Sideridas Georgos, 75 let, v důchodu, bývalý předseda řecké obce Brno.
4. Slaný Michal, 26 let, ekonom.
5. Sulas Nicole, 35 let, počítačový analytik.